

Naast Efteling en Beekse Bergen opvallend derde park in Brabant

Leisure is een versneller voor maatschappelijke ontwikkeling

Leisure is een versneller voor economische en maatschappelijke ontwikkelingen in Brabant, menen Joost Melis en Lian Duif. De directeur van House of Leisure en de projectleider voor Van Gogh Homeland Experience zien zich als verbindingsofficieren voor maatschappelijk verantwoord toerisme. Zij spraken meer dan 75 ondernemers. Voortvarend gaan ze aan de slag met leisure in Brabant met 3 programmaliijnen waaraan meteen 3 actielijnen zijn verbonden.

Lian Duif: "We spreken ondernemers die dit zien als een kans. Het is een andere focus en interessant daarbij is dat je praat over nieuwe verdienmodellen."

Joost Melis: "Het kompas 'Leisure for a Better Society' geeft nadrukkelijk richting aan de ateliers. Verbeelding is de drijfveer in deze creatieve werkplaatsen, inventiviteit het motief."

Regionale ontwikkelingsmaatschappij Midpoint Brabant heeft de komende jaren leisure weer gekozen tot één van haar speerpunten. De vrijetijdssector kan in een uitdagende tijd -met grote maatschappelijke vraagstukken - bijdragen aan een betere wereld: Leisure for a Better Society. Aan het programma hebben zich al 50 partijen verbonden. House of Leisure, verbonden aan Midpoint Brabant gaat het programma uitvoeren. Het is de intentie Leisure for a Better Society Brabantbreed uit te rollen. Het blijft in Brabant niet bij woorden alleen; met het vlaggenschipproject Van Gogh Homeland Experience moet Brabant zeven iconische observatoria krijgen die niet alleen de uitdagingen voor Brabant inzichtelijk maken maar vooral de Brabander en de bezoekers daarin meenemen. Naast Efteling en Beekse Bergen moet er een derde park komen. Dat wordt de Van Gogh Homeland Experience, zeven iconische hotspots verspreid over Brabant. Het doel van het programma is om bezoekers naar de regio te trekken en hen de kracht en kwaliteit van Brabant te laten ervaren. Bezoekers die langer verblijven en meer besteden, betekenen hogere inkomsten, groei van de werkgelegenheid én versterking van de Brabantse identiteit. Dat plan bouwt door op een oudere regionale ambitie.

Destinatieontwikkeling voorop

In 2012 heeft Midden-Brabant de ambitie geformuleerd om zowel vraag en aanbod in de vrijetijdseconomie naar 2025 te verdubbelen. Concreet

moest het aantal bedden naar 15.000, de werkgelegenheid naar 35.000 banen en de leisure-omzet naar € 1,5 miljard. Dat lukte heel aardig en de vrijetijdseconomie groeide naar de derde economische sector. Maar toen kwam de overtoerisme discussie met de vraag om toerisme beter over Nederland te spreiden. Als Brabant daar een rol in wil spelen dan zal bestemming-ontwikkeling voorop moeten staan. Een vraagstuk dat met de pandemie alleen maar actueler is geworden, meent Joost Melis. Het beleid is daarom gericht op duurzaam toerisme waarbij bezoekersstromen worden verspreid in tijd en ruimte.

Leisure in het hart van maatschappelijke uitdagingen

In Brabant staat de komende jaren de vrijetijdsector in het teken van het programma 'Leisure for a Better Society'. Leisure draagt bij aan het succes van andere sectoren en levert haar bijdrage aan maatschappelijke uitdagingen rond klimaat, energie, woningbouw, platteland, digitalisering, mobiliteit en

bereikbaarheid. Daarnaast levert leisure natuurlijk een aanzienlijke bijdrage aan de werkgelegenheid en draagt ook bij aan sociale cohesie in wijken en buurten en de integratie van verschillende bevolkingsgroepen. Leisure kan tot slot het middel zijn om vele ontwikkelingen te versnellen. Speerpunt in het programma is het Van Gogh Nationaal Park dat bezoekbaar en boekbaar moet worden.

Van Gogh
Homeland
Experience,
zeven
iconische
hotspots
verspreid over
Brabant

Drie programmaliijnen en drie actiepunten

Het programma bestaat uit drie programmaliijnen en drie actiepunten. De invulling vindt plaats in zogenaamde ateliers waar in co-creatie met diverse stakeholders wordt gewerkt aan innovaties voor een duurzame groei van de sector leisure. Het beleid doorvertalen naar concrete projecten wordt voor het programmabureau House of Leisure de komende jaren de grote opgave. Hieronder de 3 programmaliijnen met daarbij de 3 actielijnen.

Verbeelding is de drijfveer in deze creatieve werkplaatsen, inventiviteit het motief

Programmaliijn 1: Concurrenrende & circulaire economie

De Brabantse vrijetijdseconomie is de afgelopen jaren sterk gegroeid en ook bewoners zien het aanbod als een verrijking van hun leefomgeving. Maar deze groei kent een keerzijde. Hoe kunnen we op een duurzame manier het leisure aanbod blijven ontwikkelen, met oog voor een gezonde leefomgeving, een rijke biodiversiteit en een kwalitatief hoogwaardig landschap? Hoe kunnen we duurzaam investeren in talentontwikkeling aansluitend bij de continue veranderende marktvrage? Op welke manier kunnen we het woon- en werkklimaat zo inrichten dat we het talent voor en in onze regio behouden? Hoe richten we de voorzieningenstructuur in om een aantrekkelijke regio te zijn en te blijven? Antwoorden zijn er nog niet maar in ateliers wordt samen met stakeholders aan concrete projecten gewerkt.

Actielijn 1: Ateliers 'Leisure for a Better Society'

Belangrijk middel is de Living Lab-aanpak en zogenaamde ateliers als leer-, experimenteer-, werk- en ontmoetingsplekken fungeren waar de innovatiekracht van het leisure ecosysteem van (Midden-) Brabant wordt benut. Ze bieden plek aan partijen die vanuit verschillende sectoren, zoals onderwijsinstellingen, gemeenten en ondernemers, kunnen samenwerken in een open en creatieve setting. Het kompas 'Leisure for a Better Society' geeft nadrukkelijk richting aan de ateliers. Verbeelding is de drijfveer in deze creatieve werkplaatsen, inventiviteit het motief.

Joost Melis en Lian Duif pareren makkelijk de vraag dat ondernemers nu vooral snel weer bedrijfseconomisch herstel willen in plaats van maatschappelijk mooie doelen behalen. Joost: "De ondernemer spreken we aan op zijn verantwoordelijkheid. Je ben in eerste instantie een persoon. Dat geeft een ander perspectief als je dan opnieuw de maatschappij wilt vormgeven. Het besef om goed te doen is er. Natuurlijk heeft de ene ondernemer er nu meer ruimte voor dan de ander."

Lian: "We spreken ondernemers die dit zien als een kans. Het is een andere focus en interessant daarbij is dat je praat over nieuwe verdienmodellen. Net zoals de zorg, heeft de vrijetijdssector een zware tijd achter de rug en dat heeft geleid tot contemplatie, merken wij in de gesprekken. Ondernemers zien dat je voordeel haalt uit goed je best doen maar dat groei op zichzelf ook zijn beperking heeft. Goed voorbeeld doet goed volgen, zien we in de samenwerking met de partners voor de ontwerp ateliers."

2

Programmaliijn 2: Slimme mobiliteit & bereikbaarheid

Een groeiend aantal bezoekers legt ook druk op Brabantse mobiliteitssystemen. Om locaties goed te verknopen, opstoppingen te voorkomen en de bezoeker comfort te bieden, zal geïnvesteerd moeten worden in slimme mobiliteitsoplossingen, zoals digitalisering van (vervoers)systemen, hoogwaardig en comfortabel openbaar vervoer in de regio, nieuwe vormen van mobiliteit en waar nodig aanpassing van de infrastructuur. Met het Smart Mobility project wordt de bereikbaarheid van diverse leisurelocaties verbeterd.

Actielijn 2: Versterking Leisure-ecosysteem in Brabant

Naast de ateliers richt het Smart Leisure programma 2021-2024 zich ook op projecten, ontwikkelingen en initiatieven die leisure in Midden-Brabant versterken. Voorbeelden zijn de uitbreiding van de Efteling en Beekse Bergen, de inzet op Smart Mobility, de ontwikkeling van het talent van morgen en de digitale doorontwikkeling van de Leisure Kansenskaart.

Smart Mobility klinkt als een containerbegrip, Joost weet er al een heldere uitleg over te geven ondanks het vroege stadium: "Het zijn nieuwe vormen van mobiliteit en dan kun je denken aan het toepassen van dynamic pricing, platformen en deelvervoer. Heel praktisch is ook hoe je nieuwe routes door Brabant maakt. Je hebt een customer journey van je gasten en die vertalen we naar een fysiek beleefbare reis. Denk aan hoe je de reis ervaart van de bezoeker als je naar het Textiel Museum gaat (Tilburg). Daar hebben we heel veel ondernemers voor nodig. Je hebt er bij wijze van spreken de bloemenzaak in de straat van het museum voor nodig om die journey compleet te maken. Zo willen we al die schakels verbinden."

Lian: "We willen toe naar een aanpak met meer loop- en fietsverbindingen tussen stad en platteland. Met fysieke en digitale interventies maak je die verandering meetbaar. Dat moet want dan zie je wat de interventie doet voor een gedragsverandering. Dat wordt echt een heel nieuw terrein om te meten en hoe je dat meet. Uiteindelijk willen we zien wat dat doet met het gevoel van geluk en de leefbaarheid in Brabant."

3

Programmaliijn 3: Vitaal platteland & duurzame verstedelijking

Het vitaal en concurrerend houden van het landelijke en het stedelijke gebied in Brabant is een belangrijke opgave. Een aantrekkelijke leefomgeving vraagt om een sterk vrijetijdsaanbod en een duurzame balans tussen wonen, werken en recreëren. Zo zullen binnensteden zichzelf opnieuw moeten uitvinden en moet er een bestemming worden gevonden voor vrijkomende agrarische bedrijven. In stedelijke gebieden is de ruimtelijke vraag van diverse functies een grote uitdaging. Een goed vestigingsklimaat met goede vrijetijdsvoorzieningen voor rust en ontspanning is van groot belang.

Actielijn 3: Vlaggenschipproject van Gogh Homeland Experience

Het vlaggenschipproject is Van Gogh Homeland Experience. Hiermee geeft Brabant invulling aan de lang gekoesterde wens voor een derde park in Brabant. Geheel volgens de nieuwe inzichten, passend bij de spreidingsopgave en dienend aan de (be)leefbaarheid van de Brabantse leefomgeving. Een kralensnoer van belevingslocaties die op een innovatieve, duurzame en ruimtelijk-artistieke manier zijn verbonden. De hotspots bieden belevenissen, die aansluiten bij de leefwereld van een groot en gevarieerd publiek. Ze maken de ecologische uitdagingen inzichtelijk op menselijk niveau, zodat iedere bezoeker, informeel en avontuurlijk, doordrongen raakt van de grote vragen én antwoorden die voor ons liggen, maar geven ook invulling aan de groeiende behoefte aan ontspanning en avontuur in de natuur en naar cultuur als verbinder tussen stad en land.

Lian Duif meldt dat onder meer maatschappelijke onderwerpen zoals voedseltransitie en vernieuwende mobiliteit terugkomen in de experience. Maatschappelijk denken en ondernemen zal op deze vernieuwende 7 hotspots goed verankerd worden. Met de lange ervaring van House of Leisure komen daar zeker nieuwe verdienmodellen en haalbare ondernemersinitiatieven uit. Dit jaar en volgend jaar worden de ontwerpen gemaakt. Op zijn vroegst in 2030 vindt de bouw plaats. Joost: "Regio's en beleidsmakers moeten nu hun keuzes maken in de thema's en de ontwikkelingen die impactvol zijn." Daarmee zijn beide terug op het punt waar veel energie in wordt gestoken. De ateliers die nu worden opgezet vormen de basis voor het succes.